

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Osaamisen arviointi ammattillisessa koulutuksessa

Uudistuvat tutkinnon perusteet –webinaarisarja
8.4.2026

Opetushallitus, Ammatillisen koulutuksen yksikkö

Turvallisemman tilan periaatteet

- **Syrjinnästä vapaa alue:** Emme hyväksy syrjintää tai häirintää missään muodossa. Arvostamme kaikkia yhdenvertaisina ja kunnioitamme moninaisuutta.
- **Itsemäärittely- ja määrittelemättömyysoikeus:** Kunnioita jokaisen oikeutta määritellä tai olla määrittelemättä itsensä. Älä tee oletuksia kenenkään ominaisuuksista.
- **Hyväntahtoisuus:** On inhimillistä tehdä virheitä. Erehtyä saa, ja kysymällä asiat selviävät. Oletuksena on, että kaikki osallistuvat keskusteluun hyväntahtoisesti omista lähtökohdistaan.
- **Kunnioitus:** Jokaisella on oikeus omaan mielipiteeseensä ja velvollisuus kunnioittaa muiden mielipiteitä. Syrjivät asenteet eivät ole mielipiteitä.
- **Puheeksi ottaminen:** Ota asiat puheeksi. Itsestäänselvyyksiä ei ole olemassa. Opettele sekä antamaan että vastaanottamaan kunnioittavaa ja rakentavaa palautetta.
- **Tilan antaminen:** Anna tilaa toisille. Huolehdi että kaikki tulevat keskustelussa kuulluksi ja pääsevät osalliseksi.
- **Itsestä huolehtiminen:** Huolehdi omasta jaksamisestasi itsellesi sopivilla tavoilla!
- **Jos havaitset syrjintää, rasismia tai häirintää, puutu tilanteeseen.**

Tilaisuuden ohjelma

- Tilaisuuden avaus
- Osaamisen osoittamisen kokonaisuus
- Osaamisen arviointi
- Osaamisen arviointi, ammattitaitovaatimukset ja arviointikriteeristö
- Keskustelua ja kysymyksiä

Osaamisen osoittamisen kokonaisuus

Osaamisen osoittaminen – yksi vaihe henkilökohtaistamisprosessissa

Osaamisen osoittaminen on erotettava selkeästi osaamisen hankkimisesta.

Osaamisen hankkimista ovat muun muassa opettajien ohjauksessa tehdyt tehtävät ja työpaikalla järjestettävä koulutus.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/henkilokohtaistaminen>

Opas [Henkilökohtaistamisen toimintamallin kuvaukset](#)

Osaamisen osoittamisen suunnittelu

Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017 49 § Osaamisen osoittamisen suunnittelu

- **Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on suunnitella tutkinnon tai koulutuksen perusteissa edellytetyn ammattitaidon tai osaamisen osoittaminen.**
- **Ammattitaidon tai osaamisen osoittaminen suunnitellaan yksilöllisesti tutkinnon tai koulutuksen osittain.**
- Suunnittelu tehdään tutkinnon osittain tai osa-alueittain ja toteuttamisessa on aina noudatettava tutkinnon perusteissa määriteltyjä tutkinnon
 - ammattitaitovaatimuksia (ammatilliset tutkinnon osat) tai osaamistavoitteita (yhteisten tutkinnon osien osa-alueet)
 - osaamisen arviointia
 - osaamisen osoittamisen tapoja

Osaamisen osoittamisen ajankohta

- Koulutuksen järjestäjän tulee järjestää opiskelijalle mahdollisuus osoittaa osaamisensa **mahdollisimman pian sen jälkeen**, kun tämän katsotaan saavuttaneen tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet.
- Koulutuksen järjestäjä, opiskelija ja tarvittaessa työpaikan edustaja sopivat osaamisen osoittamisen ajankohdasta.
- Koulutuksen järjestäjä vastaa näytön tai muun osaamisen osoittamisen toteuttamisesta. Näyttö toteutetaan työpaikoilla käytännön työtilanteissa.
- Tarvittaessa näytössä osoitettua osaamista voidaan täydentää muulla osaamisen arvioinnilla siten kuin Opetushallitus tutkinnon perusteissa osaamisen arvioinnista 15 §:n nojalla määrää.
- Opiskelija voi osoittaa osaamistaan riippumatta osaamisen hankkimistavasta.
- Koulutuksen järjestäjän tulee tarjota mahdollisuus suorittaa tutkinto tai tutkinnon osa **myös ilman tutkintokoulutukseen osallistumista** sekä yhteistyössä sellaisten toimijoiden kanssa, jotka tarjoavat osaamisen kehittämisspalveluita liiketaloudellisin perustein.

Tietojen kirjaaminen HOKS

Henkilökohtaistamisessa suunnitellaan ja sovitaan sekä henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan (HOKS) dokumentoidaan osaamisen osoittaminen tutkinnon osittain:

- Näytön ajankohta: ajanjakso, jolloin opiskelija osoittaa osaamistaan käytännön työtehtävissä
- Näytön sisältö: mitä osaamista näytössä osoitetaan ja minkälaisissa työtilanteissa tai työprosesseissa osaaminen osoitetaan
- Näyttöympäristöt: missä ja millaisessa ympäristössä osaaminen osoitetaan
- Muu osaamisen osoittaminen: suunnitellaan näytön täydentäminen sitä osin, kun ammattitaitoa ei voida osoittaa näytössä
- Näytön järjestäjä, jos se on joku muu koulutuksen järjestäjä
- Tarvittaessa suunnitellaan osaamisen arvioinnin mukauttaminen ja laaditaan yksilölliset osaamisen arvioinnin kriteerit
- Tarvittaessa sovitaan ammattitaitovaatimuksista ja/tai osaamistavoitteista poikkeamisesta
- Osaamisen arvioijat

Osaamisen osoittaminen näytössä

Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017 52 § Osaamisen osoittaminen

- Tutkinnon osien edellyttämä ammattitaito ja osaaminen osoitetaan tekemällä käytännön työtehtäviä aidoissa työtilanteissa ja työprosesseissa (näyttö).
- Ammattitaitovaatimusten mukaisia käytännön työtehtäviä tehdään siinä laajuudessa, että opiskelijan osaaminen voidaan arvioida luotettavasti.
- Näyttöä on mahdollista jatkaa toisessa työpaikassa tai työkohteessa niin, että osaamisen osoittamisen kattavuus varmistuu ja arviointi voidaan tehdä luotettavasti. Yhdestä tutkinnon osasta voi näin ollen olla yksi tai useampi näyttötilaisuus, jossa osaamista osoitetaan.
- Toisaalta yhdessä näytössä voidaan myös osoittaa useaan tutkinnon osaan liittyvää osaamista, jos osaaminen on suunniteltu osoitettavaksi samanaikaisesti usean tutkinnon osan osalta.

KUVA: Opetushallitus, Olli Häkämies

Osaamisen osoittaminen - tuotokset ja dokumentit

- Tutkinnon perusteissa edellytetyt dokumentit
- Näytön aikana käytännön työtehtävissä tai muussa osaamisen osoittamisessa syntyvät dokumentit tai dokumentaatio esim. video tai äänite tai tuotos tms.
- Tutkinnon perusteissa voidaan edellyttää erillispätevyyksien suorittamista, kuten hygieniapassia, tulityökorttia tai kasvinsuojelulainsäädännön mukaista tutkintoa.
- Lähtökohtaisesti erillispätevyyksien suorittaminen on osaamisen hankkimista. Tutkinnon perusteissa tutkinnon osan ammattitaidon osoittamistavoissa on kuvattu, mikäli erillispätevyys suoritetaan osana osaamisen osoittamista.

Näyttöympäristö

Näyttöympäristön tulee mahdollistaa tutkinnon perusteissa määrätyn osaamisen osoittamisen.

Koulutuksen järjestäjä järjestää näytöt pääsääntöisesti työpaikoilla aidoissa työelämän tehtävissä.

Perustellusta systä näyttö voidaan kuitenkin järjestää myös muualla kuin työpaikalla, esimerkiksi oppilaitoksen työmaalla tai muissa oppilaitoksen työympäristöissä, simuloidussa tai digitaalisessa ympäristöissä. www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/

Perustellusta syystä näyttö voidaan järjestää myös muualla kuin työpaikalla

Esimerkkejä perustelluista syistä ovat muun muassa

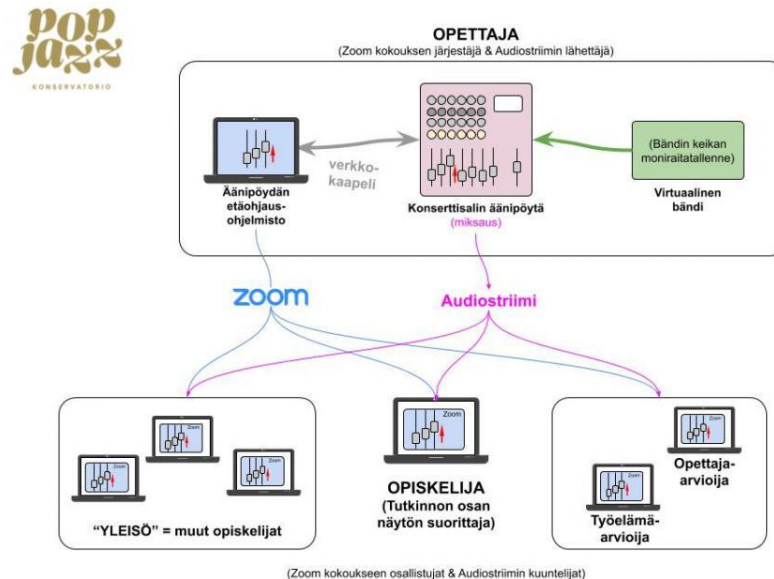
- asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä liikenneturvallisuuden varmistaminen
- erityistilanteet, joissa osaamisen osoittaminen normaaleissa työtehtävissä ei ole mahdollista
- opiskelijan ikään liittyvät rajoitteet työpaikoilla
- näyttöympäristön edellytykset täyttävän työpaikan kohtuuton etäisyys.

Osaamisen osoittaminen muilla tavoin (ml. yksilöllinen täydentäminen)

- Koulutuksen järjestäjä ja opiskelija sopivat muusta osaamisen osoittamisesta henkilökohtaistamisessa.
- Näytössä osoitettua osaamista voidaan täydentää yksilöllisesti muilla tavoin, jos se on tutkinnon perusteissa mahdollistettu.
- Täydentäminen voi olla tarpeen esimerkiksi tilanteissa, joissa näyttöympäristö ei mahdollista aivan kaikkea tutkinnon perusteissa edellytettyä ammattitaidon tai osaamisen osoittamista. Esim. haastattelu, dokumentit, kokeet ja simulointi.
- Opiskelija osoittaa ammatillisten perustutkintojen yhteisten tutkinnon osien osaamistaan osa-alueittain.
- Yhteisten tutkinnon osien edellyttämä osaaminen voidaan osoittaa ammatillisen tutkinnon osan näytön yhteydessä työpaikalla tai muilla osaamisen osoittamisen tavoilla.

Digitaalisuuden hyödyntäminen näyttöissä -sivusto

- <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/digitaalisuuden-hyodyntaminen-naytoissa>
- Kokemuksia ja vinkkejä näyttöjen suunnitteluun ja toteutukseen digitaalisuuden hyödyntämisen näkökulmasta
- Case-esimerkkejä eri tahojen tavoista hyödyntää digitaalisuutta näyttöissä

Kuva: Pop & Jazz Konservatorio

Tällä sivulla:

- Case Keuda: Viherrakentamisen näytöt >
- Case Keuda: Lisätyn todellisuuden käyttö eri toimialoilla >
- Case Careeria: Virtuaalisten ja simuloitujen ympäristöjen käyttö >
- Case LHKK/FAI: Sosiaali-, terveys ja kasvatusalan näytöt >
- Case Pop & Jazz Konservatorio: Musiikkialan näytöt >
- Case Turun AKK: Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan näytöt >
- Case Riveria: Hius- ja kauneudenhoitoalan näytöt >
- Case TAKK: Asioimistulkkauksen ammattitutkinnon näytöt >
- Case KAO: Ajoneuvoalan ammattitutkinnon näytöt >

Osaamisen arviointi

Lainsäädäntö

- Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017
- Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017
- Hallintolaki 434/2003

Osaamisen arvioinnin lähtökohdat

- Osaamisen arvioinnilla
 - saadaan tietoja opiskelijan osaamisesta
 - varmistetaan tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttaminen
 - tuotetaan edellytyksiä itsearvioinnille

Osaamisen arvioinnin lähtökohdat

- Ammatillisessa koulutuksessa osaamisen arviointi perustuu osaamisperusteisuuteen ja kriteeriperusteisuuteen
- Opiskelijan osaamista verrataan tutkinnon perusteissa määriteltyihin ammattitaitovaatimukseen ja arviointikriteereihin
- Arviointi tehdään tutkinnon osittain ja työelämälähtöisesti, jolla varmistetaan yhdenmukaiset arviointikäytännöt
- Ammatillisen koulutuksen lain 531/2017 mukaan osaaminen on osoitettava ja todennettava tutkinnon perusteiden mukaisilla tavoilla, mikä luo lainsäädännön tasolla yhdenmukaisen perustan arvioinnille
- Osaamisen arviointiasteikosta säädetään valtioneuvoston asetuksella ammatillisesta koulutuksesta 673/2017

Perustutkinto

Osaamisen arviointi

Opiskelija

Tyydyttävä 1

- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti
- toimii yhteistyökykyisesti
- tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita
- hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa
- muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti

Tyydyttävä 2

- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti
- toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti
- tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita
- hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti
- muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti

Hyvä 3

- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti
- toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa
- selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista
- hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti
- arvioi suoriutumistaan realistisesti

Hyvä 4

- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti
- toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
- selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja
- soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti
- arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan

Kiitettävä 5

- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat
- toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa
- soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti
- esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuunnitelmia
- arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen
- ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Ammatti- ja erikoisammattitutkinto

Osaamisen arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Ohjeet ja materiaalit

Ammatillisten tutkintojen ja työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen valtakunnalliset perusteet.

Näytöt ja osaamisen arviointi

Voimaantulo: 23.2.2026 ● Voimassa

Henkilökohtaistamisen toimintamallin kuvaukset

Voimaantulo: 27.8.2018 ● Voimassa

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen ammatillisessa koulutuksessa

Voimaantulo: 18.3.2025 ● Voimassa

Osaamisen arvioijat

- Osaamisen arvioijina toimivat
 - Opettaja, joka vastaa arvioinnin toteutuksesta
 - Työelämän edustaja, joka osallistuu arviointiin erityisesti työpaikalla toteutettavissa näytöissä
- Arvioijalla tulee olla osaamista arvioitavana olevaan tutkinnon osaan tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueeseen
- Ammatillisen koulutuksen laissa 531/2017 määritellään koulutuksen järjestäjän vastuu arvioinnin toteuttamisesta ja yhdenmukaisuudesta
- Hallintolaissa 434/2003 määritellään arvioijan esteellisyyteen liittyvistä seikoista
- Opetushallituksen ohjeistus painottaa työelämälähtöistä arviointia ja arvioijien yhteistyötä

Osaamisen arvioijat

- Arvioijan edellytyksenä on ammattitaito ja osaaminen sekä perehtyneisyys arviointiin ja tutkinnon perusteisiin
- Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on perehdyttää työelämää edustavat arvioijat osaamisen arviointiin ja sen toteutukseen
- Ammatilliset tutkinnon osat arvioi opettaja tai erityisestä syystä joku muu koulutuksen järjestäjän edustaja ja työelämän edustaja tai erityisestä syystä kaksi opettajaa tai muuta koulutuksen järjestäjän edustajaa
- Yhteisten tutkinnon osien osa-alueet arvioi opettaja tai erityisestä syystä muu koulutuksen järjestäjän edustaja
- Yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden näytössä edellä mainittujen arvioijien lisäksi voidaan kuulla myös työelämän edustajaa

Osaamisen arviointi

- Osaamisen arviointi tuottaa tietoa opiskelijan osaamisen sisällöstä ja tasosta Arviointiasteikko: 1-5 tai hyväksytty / hylätty
- Jos osaaminen osoitetaan useassa osassa, arvosana muodostetaan kokonaisuuden perusteella
- Opiskelijan osaaminen arvioidaan pääsääntöisesti näytön ja muun osaamisen osoittamisen aikana. Arviointipäätös tehdään mahdollisimman pian osaamisen osoittamisen jälkeen
- Arvioijat tekevät osaamisen arviointia opiskelijan osaamisesta pääsääntöisesti näytön ja muun osoittamisen aikana. Vähintään toisen arvioijista tulee olla paikalla yksittäisessä näytössä

Arviointipäätös

- Arviointipäätös on virallinen ratkaisu siitä, onko opiskelija saavuttanut tutkinnon osalle asetetut ammattitaitovaatimukset
- Arvioijat keskustelevat yhdessä arvioinnin päätöksestä
- Päätöksen pohjana käytetään osaamisen arvioinnissa syntyneitä dokumentteja
- Arviointipäätös tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen suorittamisesta tehdään mahdollisimman pian osaamisen osoittamisen jälkeen arvioijien toimesta
- Päätöksessä tuodaan esille perustelut arvioinnille
- Arviointipäätös varmennetaan ja annetaan tiedoksi opiskelijalle
- Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteiden soveltamisesta osaamisensa arviointiin
- Mikäli arvioinnissa on tapahtunut selvä virhe, arvioijat voivat suorittaa uuden arvioinnin

Arviointipäätös

- Hallintolain (434/2003) mukaan hallintopäätös eli tässä tilanteessa arviointipäätös on tehtävä kirjallisesti
- Kirjalliset päätökset vahvistetaan allekirjoituksella tai vahvalla sähköisellä tunnistautumisella
- Hallinnolliseen päätökseen ja tässä tilanteessa arviointiin opiskelija voi pyytää oikaisua
- Opiskelija voi pyytää arvioijilta kirjallisesti arvioinnin tarkistamista 14 päivän kuluessa siitä, kun hänellä on ollut tilaisuus saada arvioinnin tulokset sekä tieto arviointiperusteiden soveltamisesta suoritukseensa
- Arvioijien on tehtävä päätös arvioinnin tarkistamisesta ilman aiheetonta viivytystä

Arviointipäätöksen oikaisu

- Tutkintokoulutuksen opiskelija voi pyytää asianomaiselta työelämätoimikunnalta kirjallisesti oikaisua arvioinnin tarkistamista koskevaan päätökseen
- Oikaisua on pyydettävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista
- Jos arviointi on virheellinen, työelämätoimikunta voi määrätä uuden arvioinnin sekä perustellusta syystä edellyttää koulutuksen järjestäjää asettamaan uudet arvioijat
- [Linkki tarkempiin ohjeisiin](#)

Arviointiaineiston säilyttäminen

- Arviointiaineisto koostuu osaamisen arvioinneista ja arviointipäätöksestä
- Opiskelijalle on varattava tilaisuus tutustua kirjalliseen tai muutoin tallennettuun osaamisen arvioinnin perusteella syntyneeseen arviointiaineistoon
- Koulutuksen järjestäjän on säilytettävä arviointiaineisto vähintään kuuden kuukauden ajan arvosanan antamisesta
- Koulutuksen järjestäjä suunnittelee arviointiaineiston säilyttämisen omassa arkistonmuodostussuunnitelmassaan

Arvioinnin uusiminen ja arvosanan korottaminen

- Opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa osaamistaan uudelleen
 - Koulutuksen järjestäjän tulee järjestää mahdollisuus osaamisen osoittamisen uusimiseen, jos opiskelijan osaamisen arviointi on hylätty
- Opiskelijalla on mahdollisuus myös korottaa saamaansa hyväksyttyä arvosanaa
 - Koulutuksen järjestäjän tulee järjestää opiskelijalle mahdollisuus myös osaamisen arvioinnin perusteella annetun hyväksytyn arvosanan korottamiseen
- Edellytyksenä uusinnalle ja korottamiselle on, että tutkinnon peruste, jonka mukaisesti osaaminen osoitettu ja arvioitu, on voimassa tai se on siirtymäajalla

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Ammatillisten tutkintojen yhtenäiset arviointikriteeristöt

Ammatillisten perustutkintojen osaamisen kuvauksen ja arviointikriteeristön muutos – miksi?

Osaamistavoitteet yhteisten tutkinnon osien osa-alueissa

Matematiikka ja matematiikan soveltaminen (MLMA26)

Pakolliset osaamistavoitteet, 4 osp

Matematiikka työ- ja arkielämässä

Opiskelija

- laskee peruslaskutoimitukset kokonais-, desimaali- ja murtoluvuilla
- laskee prosenttilaskuja
- tekee talousmatematiikan laskelmia tuloista, menoista, koroista, lainoista ja veroista
- toteuttaa mittayksiköiden muunnoksia
- ratkaisee ensimmäisen asteen yhtälöitä
- laskee tavanomaisimpia pinta-ala- ja tilavuuslaskutoimituksia
- laskee mittakaavaan liittyviä laskutoimituksia
- hyödyntää suorakulmaisen kolmion geometriaa käytännön ongelmien ratkaisemisessa
- tunnistaa matematiikan merkityksen työvälteenä ja arkielämässä

Looginen päättelykyky, matemaattiset menetelmät ja apuvälineiden käyttö

Opiskelija

- mallintaa yksinkertaisia ongelmia ensimmäisen asteen yhtälöillä ja vaillinaisen toisen asteen yhtälöillä, ratkaisee ne ja tulkitsee saatuja tuloksia
- käyttää laskinta, taulukkolaskentaohjelmaa ja muita apuvälineitä ongelmien ratkaisemiseen
- käyttää taulukoista ja kuvaajista saatavaa tietoa ongelmien ratkaisemisessa
- käsittelee ja havainnollistaa tilastollisia aineistoja
- määrittää keskiarvon, moodin ja mediaanin tilastollisista aineistoista ja tulkitsee tunnuslukuja
- havaitsee suureiden välisiä riippuvuuksia ja verrannollisuuksia

Tulosten arviointi

Opiskelija

- varmistaa laskelmien oikeellisuuden
- varmistaa tuloksen tarkoituksenmukaisen yksikön ja oikean suuruusluokan
- arvioi käytetyn ratkaisumenetelmän käyttökelpoisuutta

Osaamis-
tavoitteet

”ryhmittelyotsikot”
tekstin
hahmottamisen
avuksi
ei osaamistavoitteita

Arviointikriteeristö yhteisten tutkinnon osien osa-alueissa perustutkinnoissa

Osaamisen arviointi

Opiskelija

Tyydyttävä 1

- tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa
- toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti
- tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja
- käyttää perustietoa kaavamaisesti
- arvioi suoriutumistaan

Tyydyttävä 2

- toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa
- toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti
- tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot
- käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti
- arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan

Hyvä 3

- toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa
- toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti
- ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita
- hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot
- käyttää tietoa monipuolisesti
- arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi

Hyvä 4

- toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa
- toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti
- ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja
- hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä
- soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti
- arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan

Kiitettävä 5

- toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa
- toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti
- ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita
- hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvästi
- soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti
- arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi

- Osaamistavoitteet määrittelevät, mitä osaamista osa-alueessa vaaditaan
- Arviointikriteereillä määritellään arvosana osoitetusta osaamisesta

Ammattitaitovaatimukset tutkinnon osissa

Ammattitaitovaatimukset

Valmistautuminen hyvinvointimatkailussa toimimiseen

Opiskelija

- tulee työvuoroon pukeutuneena ohjeen mukaisesti
- noudattaa sovittuja työaikoja
- noudattaa työyhteisön sääntöjä
- tuntee yrityksen ja alueen keskeisimpiä hyvinvointipalveluja ja tuotteita
- on perehtynyt suomalaiseen saunakulttuuriin ja elämäntapaan
- on perehtynyt hiljaisuuden ja luonnon merkitykseen hyvinvoinnille
- suunnittelee ja valmistelelee hyvinvointipalvelun toteuttamista
- on perehtynyt keskeisimpiin ruokien ja juomien hyvinvointivaikutuksiin
- toimii vastuullisen ja uudistavan toimintatavan mukaisesti ja ymmärtää sen merkityksen
- varmistaa asiakas- ja työturvallisuuden ja toimii ergonomisesti
- noudattaa vaitiolovelvollisuutta suhteessa asiakkaisiin, työyhteisöön ja matkailuyritykseen

Hyvinvointimatkailussa toimiminen

Opiskelija

- opastaa asiakkaita hyvinvointipalvelujen käyttämiseen
- kertoo ja esittelee eri elementtien hyvinvointivaikutuksia asiakkaille
- toteuttaa hyvinvointiin perustuvan palvelun
- käyttää hyvinvoinnin tuottamiseen erilaisia tuotteita tai elementtejä
- rohkaisee asiakkaiden osallisuutta palvelun käyttämisessä
- ohjaa asiakkaita kokemaan ja aistimaan hyvinvointivaikutuksia moniaistisesti
- huolehtii asiakkaiden hyvinvoinnista ja turvallisuudesta
- kunnioittaa asiakkaiden yksityisyyttä ja toimii hienovaraisesti
- on tarvittaessa tavoitettavissa
- huolehtii tarvittaessa tarjottavien tuotteiden esille laitosta ja esittelystä
- toimii hyvien käyttäytymistapojen mukaisesti
- varmistaa palvelun maksun tai perii sen.

Palvelutapahtuman päättäminen

Opiskelija

- ohjeistaa asiakkaita palvelun jälkeisestä toiminnasta
- kerää ja käsittelee palautetta ohjeen mukaan
- varmistaa asiakastytyväisyyden
- siistii ja kunnostaa välineet ja tilat.

Ammatti-
taito-
vaatimukset

”ryhmittelyotsikot”
tekstin
hahmottamisen
avuksi
ei ammatti-
taitovaatimuksia

Arviointikriteeristö ammatillisissa tutkinnon osissa perustutkinnoissa

Tyydyttävä 1

- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti
- toimii yhteistyökykyisesti
- tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita
- hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa
- muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti

Tyydyttävä 2

- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti
- toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti
- tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita
- hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti
- muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti

Hyvä 3

- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti
- toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa
- selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista
- hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti
- arvioi suoriutumistaan realistisesti

Hyvä 4

- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti
- toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
- selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja
- soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti
- arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan

Kiitettävä 5

- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat
- toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa
- soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti
- esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita
- arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen
- ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

- Ammattitaitovaatimukset määrittelevät, mitä osaamista tutkinnon osassa vaaditaan
- Arviointikriteereillä määritellään arvosana osoitetusta osaamisesta

Arviointikriteeristö

- työn tai työkokonaisuuden toteuttaminen

Tyydyttävä 1

toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti

toimii yhteistyökykyisesti

tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita

hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa

muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti

Tyydyttävä 2

toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti

toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti

tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita

hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti

muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti

Hyvä 3

toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti

toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa

selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista

hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti

arvioi suoriutumistaan realistisesti

Hyvä 4

suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti

toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa

selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja

soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti

arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen

kohteitaan

Kiitettävä 5

suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat

toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti

esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita

arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen

ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Arviointikriteeristö

- työn tai työkokonaisuuden toteuttaminen
- Vuorovaikutustaidot ja yhteistyökyky

Tyydyttävä 1

toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti

toimii yhteistyökykyisesti

tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita

hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa

muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti

Tyydyttävä 2

toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti

toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti

tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita

hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti

muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti

Hyvä 3

toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti

toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa

selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista

hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti

arvioi suoriutumistaan realistisesti

Hyvä 4

suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti

toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa

selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja

soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti

arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan

Kiitettävä 5

suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat

toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti

esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen

ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Arviointikriteeristö

- työn tai työkokonaisuuden toteuttaminen
- vuorovaikutustaidot ja yhteistyökyky
- ongelmanratkaisutaidot

Tyydyttävä 1

toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti

toimii yhteistyökykyisesti

tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita

hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa

muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti

Tyydyttävä 2

toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti

toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti

tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita

hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti

muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti

Hyvä 3

toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti

toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa

selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista

hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti

arvioi suoriutumistaan realistisesti

Hyvä 4

suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti

toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa

selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja

soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti

arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen

kohteitaan

Kiitettävä 5

suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat

toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti

esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen

ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Arviointikriteeristö

- työn tai työkokonaisuuden toteuttaminen
- vuorovaikutustaidot ja yhteistyökyky
- ongelmanratkaisutaidot
- Tiedon omaksuminen ja tiedon soveltaminen

Tyydyttävä 1

toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti
toimii yhteistyökykyisesti
tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita
hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa
muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti

Tyydyttävä 2

toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti
toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti
tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita
hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti
muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti

Hyvä 3

toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti
toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa
selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista
hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti
arvioi suoriutumistaan realistisesti

Hyvä 4

suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti
toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja
soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti
arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan

Kiitettävä 5

suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat
toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa
soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti
esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita
arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen
ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Arviointikriteeristö

- työn tai työkokonaisuuden toteuttaminen
- vuorovaikutustaidot ja yhteistyökyky
- ongelmanratkaisutaidot
- Tiedon omaksuminen ja tiedon soveltaminen
- oman toiminnan arviointi ja omien taitojen reflektointi

Tyydyttävä 1

toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti

toimii yhteistyökykyisesti

tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita

hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa

muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti

Tyydyttävä 2

toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti

toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti

tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita

hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti

muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti

Hyvä 3

toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti

toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa

selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista

hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti

arvioi suoriutumistaan realistisesti

Hyvä 4

suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti

toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa

selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja

soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti

arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan

Kiitettävä 5

suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat

toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti

esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen

ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Arviointikriteeristö

- työn tai työkokonaisuuden toteuttaminen
- vuorovaikutustaidot ja yhteistyökyky
- ongelmanratkaisutaidot
- tiedon omaksuminen ja tiedon soveltaminen
- oman toiminnan arviointi ja omien taitojen reflektointi
- lisäksi K5-tasolla vielä ymmärrys laajemmasta kokonaisuudesta

Tyydyttävä 1

toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti
toimii yhteistyökykyisesti
tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita
hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa
muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti

Tyydyttävä 2

toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti
toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti
tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita
hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti
muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti

Hyvä 3

toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti
toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa
selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista
hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti
arvioi suoriutumistaan realistisesti

Hyvä 4

suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti
toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja
soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti
arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan

Kiitettävä 5

suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat
toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa
soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti
esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita
arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen
ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

Yhteiset arvioinnin kriteeristöt ammatillisissa perustutkinnoissa

- Kriteeristössä osaamisen taso syvenee ja laajenee edettäessä tyydyttävästä kiitettävälle tasolle
- Tyydyttävä 1 taso on minimi tutkinnon osasta tai osa-alueesta suoriutumiseen
- Kriteerit eivät ole tutkintokohtainen tai tutkinnon osakohtainen tai ammattitaitovaatimuskohtainen
- Käytetään opiskelijan osaamisen arvioinnissa yhdessä ammattitaitovaatimusten tai osaamistavoitteiden kanssa

Osaamisen arviointi ja arvosanan määrittäminen

- Opiskelijan osaaminen arvioidaan tutkinnon osittain tai tutkinnon osan osa-alueittain.
- Arvioinnin tulee kattaa kaikki suoritettavan tutkinnon perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet
- Tutkinnon osan arvosana määritellään asteikolla 1–5 yhtenäisten arviointikriteerien mukaisesti.
- **Kokonaisarviointi:** Tutkinnon osan arvosana määräytyy sen mukaan, mille arviointiasteikon tasolle opiskelijan osaaminen kokonaisuutena parhaiten sijoittuu.

Kolme pointtia arviointikriteeristöistä

- 1) Ammattitaitovaatimukset määrittelevät, mitä osaamista tutkinnon osassa vaaditaan JA osaamistavoitteet määrittelevät, mitä osaamista tutkinnon osan osa-alueessa vaaditaan
- 2) Arviointikriteereillä määritellään arvosana osoitetusta osaamisesta
- 3) Tutkinnon osan TAI tutkinnon osan osa-alueen arvosana määräytyy sen mukaan, mille arviointiasteikon tasolle opiskelijan osaaminen kokonaisuutena parhaiten sijoittuu.

Arviointi on kokonaisuus

Ammattitaitovaatimukset

Valmistautuminen hyvinvointimatkailussa toimimiseen

Opiskelija

- tulee työvuoroon pukeutuneena ohjeen mukaisesti
- noudattaa sovittuja työaikoja
- noudattaa työyhteisön sääntöjä
- tuntee yrityksen ja alueen keskeisimpiä hyvinvointipalveluja ja tuotteita
- on perehtynyt suomalaiseen saunakulttuuriin ja elämäntapaan
- on perehtynyt hiljaisuuden ja luonnon merkitykseen hyvinvoinnille
- suunnittelee ja valmistelee hyvinvointipalvelun toteuttamista
- on perehtynyt keskeisiin ruokien ja juomien hyvinvointivaikutuksiin
- toimii vastuullisen ja uudistavan toimintatavan mukaisesti ja ymmärtää sen merkityksen
- varmistaa asiakas- ja työturvallisuuden ja toimii ergonomisesti
- noudattaa vaihteluvallisuutta suhteessa asiakkaisiin, työyhteisöön ja matkailuyritykseen

Hyvinvointimatkailussa toimiminen

Opiskelija

- opastaa asiakkaita hyvinvointipalvelujen käyttämiseen
- kertoo ja esittelee eri elementtien hyvinvointivaikutuksia asiakkaille
- toteuttaa hyvinvointiin perustuvan palvelun
- käyttää hyvinvoinnin tuottamiseen erilaisia tuotteita tai elementtejä
- rohkaisee asiakkaiden osallisuutta palvelun käyttämisessä
- ohjaa asiakkaita kokemaan ja aistimaan hyvinvointivaikutuksia moniaistisesti
- huolehtii asiakkaiden hyvinvoinnista ja turvallisuudesta
- kunnioittaa asiakkaiden yksityisyyttä ja toimii hienovaraisesti
- on tarvittaessa tavoitettavissa
- huolehtii tarvittaessa tarjottavien tuotteiden esille laitosta ja esittelystä
- toimii hyvien käyttäytymistapojen mukaisesti
- varmistaa palvelun maksun tai perii sen.

Palvelutapahtuman päättäminen

Opiskelija

- ohjeistaa asiakkaita palvelun jälkeisestä toiminnasta
- kerää ja käsittelee palautetta ohjeen mukaan
- varmistaa asiakastytyväisyyden
- siistii ja kunnostaa välineet ja tilat.

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla hyvinvointipalveluja tuottavassa yrityksessä, kylpylässä, ohjelmapalveluyrityksessä tai saunapalveluja tarjoavassa yrityksessä.

Hän opastaa asiakkaita hyvinvointipalvelujen käyttämiseen ja toteuttaa hyvinvointiin perustuvan palvelun asiakkaille.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Lisäksi opiskelija suorittaa työelämän edellyttämät luvat ja pätevyudet, jotka ovat välttämättömiä ammattitaitovaatimuksissa edellytetyn osaamisen osoittamiseksi.

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none">• toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti• toimii yhteistyökykyisesti• tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita• hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa• muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none">• toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti• toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti• tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita• hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti• muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none">• toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti• toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa• selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista• hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti• arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti• toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa• selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja• soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti• arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none">• suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat• toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa• soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti• esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämis ehdotuksia• arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen• ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

AT- ja EAT-tutkintojen uusi esittämistapa

Ammattitaitovaatimukset

Kiertotalouden lähtökohdat

Opiskelija

- ymmärtää kiertotalouden käsitteet, periaatteet ja soveltamisen toimialalla
- tunnistaa kiertotalouden merkityksen luonnon monimuotoisuuden, luonnonvarojen kestävän käytön ja hiilineutraaliuden mahdollistamisessa
- tuntee kiertotalouteen liittyvät keskeiset säädökset, kansainväliset tavoitteet, standardit ja digitaalisen tuotepassin
- tuntee erilaisia kiertotalouden liiketoimintamalleja: materiaalitehokkuus ja talteenotto, kierrättäminen, jakamistalous, tuote palveluna ja tuotteen elinkaaren pidentäminen

Kiertotalousratkaisujen suunnittelu

Opiskelija

- tunnistaa tarpeet ja mahdollisuudet kehittää kiertotalousratkaisuja
- suunnittelee toimet kiertotalousasteen parantamiseksi ja resurssitehokkuuden vahvistamiseksi
- ottaa kehittämisessä huomioon kestävyuden, korjattavuuden ja kierrätettävyyden
- varmistaa kehitystyössään tuoteturvallisuuden ja -vastuun
- tunnistaa miten kiertotalousratkaisut liittyvät organisaation strategiaan, arvoihin ja liiketoimintaan
- tekee kustannusarvion kiertotalousratkaisujen toteuttamisesta
- selvittää tarvittavat yhteistyötahot
- määrittää tavoitteet kiertotalousratkaisujen kannattavuudelle ja vaikuttavuudelle
- arvioi mahdollisuuksia kiertotalousratkaisujen laajentamiselle

Kiertotalousratkaisujen toteutus

Opiskelija

- toteuttaa suunniteltuja kiertotalousratkaisuja
- hyödyntää tarvittaessa uudenlaisia teknologioita ja digitaalisia ratkaisuja
- kokoaa toimenpiteiden toteuttamiseen tarvittavat yhteistyötahot
- arvioi kiertotalousratkaisujen vaikutuksia
- viestii kiertotalousratkaisuista eri tahoille

Osaamisen arviointi

Opiskelijan suoritus on hyväksytty, kun hän osaa tehdä tutkinnon osan työtehtävät ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

Miten varmistetaan onnistunut arviointi

- keskustelkaa yhdessä opettajien kanssa arvioinnista, sekä oman alan että muiden alojen kanssa → yhteinen ymmärrys
- perehdy ammattitaitovaatimukseen /osaamistavoitteisiin ja arviointikriteereihin
- käy edellä mainitut läpi opiskelijan ja työpaikkaohjaajan kanssa
- työelämässä tapahtuvan oppimisen aikana varmistus että opiskelijan osaaminen kasvaa ja on riittävää kun mennään näyttöön
- näyttöön valmistautuminen ja osaamisen osoittamisen suunnittelu
- valmistaudu arviointikeskusteluun huolellisesti
- tehdään arviointipäätös tutkinnon perusteiden mukaisesti

Osaamisen arviointiin liittyviä linkkejä

- [Näytöt ja osaamisen arviointi – ePerusteet](#)
- [Osaamisen arviointi ammatillisessa koulutuksessa | Opetushallitus](#)
- [Ammatillisesta koulutuksesta usein kysyttyä - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö](#)

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kysymyksiä ja vastauksia osaamisen arvioinnista 8.4.2026

Pitääkö kaikki ammattitaitovaatimukset arvioida näytössä?

- Arviointi on kokonaisuus. Lain mukaan arviointi tehdään ammattitaitovaatimuksittain. Opiskelijan osaamista arvioidaan monipuolisesti vertaamalla sitä tutkinnon perusteessa määrättyyn osaamiseen. Arvosana annetaan tutkinnon osalle.

Pitääkö näytön antamisen tapahtua näytön aikana vai voidaanko näytöksi laskea ennen näyttöä tapahtunut harjoittelu?

- Jos kyseessä on laaja kokonaisuus osaamista, on osaamista mahdollista näyttää osissa, mutta kyseessä on kuitenkin yksi näyttö. Osaamisen osoittamista ja näyttöä varten tehdään suunnitelma yhdessä opiskelijan kanssa. Opiskelijan tulee aina olla tietoinen, milloin hänen osaamistaan arvioidaan.

Ohjeistuksen mukaan osaamisen arviointia ei saa tehdä osaamisen hankkimisen ajalta ja arviointi tulee tehdä vain näytön perusteella. Pitääkö opiskelijaa arvioida vain näytön perusteella, vaikka jatkuva näyttö oppimisen hankkimisen aikana osoittaisi, että hän voisi saada paremman arvosanan?

- Osaamisen hankkiminen ja osaamisen osoittaminen tulee olla selkeästi toisistaan erillään. Osaamisen osoittamista ja näyttöä varten tehdään suunnitelma yhdessä opiskelijan kanssa, koska opiskelijan tulee aina olla tietoinen, milloin hänen osaamistaan arvioidaan. Tarvittaessa näyttö voidaan toki suunnitella yhdessä pidemmäksi, jotta kaikki tarvittava osaaminen saadaan näkyviin.

Millainen osaaminen tulee arvioijilla olla?

- Laki ammatillisesta koulutuksesta 11.8.2017/531 54 § määrittelee osaamisen arvioijan osaamisesta seuraavaa:

” Arvioijilla tulee olla riittävä suoritettavaan tutkintoon ja erityisesti arvioitavaan tutkinnon osaan, yhteisen tutkinnon osan osa-alueeseen tai valmentavaan koulutukseen liittyvä ammattitaito ja osaaminen sekä riittävä perehtyneisyys arviointiin ja suoritettavan tutkinnon tai valmentavan koulutuksen perusteisiin. Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on perehdyttää työelämää edustavat arvioijat osaamisen arviointiin. Arvioijien esteellisyyteen sovelletaan, mitä hallintolain 27–29 §:ssä säädetään.”

Toisena näytön arvioijana on kevytyrittäjä, jolla ei ole y-tunnusta. Onko hän työelämän edustaja?

- Kevytyrittäjä voi toimia arvioijana, mutta hän ei ole työelämän edustaja vaan koulutuksen järjestäjän päättämä edustaja (muu oppilaitoksen edustaja) ja näyttö on tällöin oppilaitosnäyttö.

Voiko näytön antaa kouluympäristössä?

- Näyttö toteutetaan työpaikoilla käytännön työtilanteissa. Perustellusta syystä näyttö voidaan kuitenkin järjestää myös muualla kuin työpaikalla.

Onko Taitaja-kisojen yhteydessä kilpailutilanteessa tehty näyttö oppilaitosnäyttö vai työpaikalla suoritettu näyttö?

- Taitaja-kilpailutilanteessa suoritettu näyttö tulkitaan oppilaitosnäytöksi, sillä vaikka tilanne jäljitteleekin työelämän tilannetta, se ei kuitenkaan tapahdu työpaikalla aidossa työelämän tilanteessa.

Arviointitilanteessa opettaja ja työpaikkaohjaaja yhdessä keskustellen päättävät opiskelijan arvosanasta. Tuleeko opiskelijan poistua tämän keskustelun ajaksi?

- Tästä on oppilaitoksille toki erilaisia linjauksia, mutta opiskelijan läsnäoloa arvioinnissa ei ole lakisääteisesti tai Opetushallituksen ohjeistuksilla rajattu tai kielletty. Vastaavasti toki myöskään mikään ei lain tai OPH:n ohjeistuksien puolesta velvoita siihen, että opiskelijan tulisi saada olla paikalla.
- Koulutuksen järjestäjä voi määrittää omissa ohjeistuksissaan tarkennuksia siitä, miten käytännössä arviointi toteutetaan.

Milloin näyttö on työpaikkanäyttö? Onko tähän jotain ohjetta tai määräystä?

- Opetushallitus ei anna tähän tarkkaa ohjausta, koska näytöt ovat aina henkilökohtaisesti suunniteltuja ja toteutettuja.
- Kun osaamisen osoittaminen suunnitellaan, ja suunnittelussa todetaan, että näyttö (keskeinen osaaminen) tehdään osin työpaikalla ja osin oppilaitoksessa → on näyttöpaikkana työpaikka ja oppilaitos.

Kiitos

ammatillinenkoulutus@oph.fi